

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

12. jaanuar 2010 Nr 15

**Programmi „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm”
kinnitamine**

„Ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seaduse” § 2 lg 3 ja § 4 lg 1 ja „Vabariigi Valitsuse seaduse” § 49 lg 1 p 3 alusel ning kooskõlas “Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 12 lõike 3 ja § 20 lõikega 1 ning mis on ette nähtud Vabariigi Valitsuse 6. septembri 2007. a korraldusega nr 403 kinnitatud meetmena „Majanduskeskkonna arendamise rakendamiskava” prioriteetse suuna „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” raames elluviidavate eesmärkide saavutamiseks:

- 1) kinnitan „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi” (lisatud);
- 2) tunnistan kehtetuks Majandus- ja kommunikatsiooniministri 13. juuli 2009. a käskkirja nr 218 „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi”.

Juhan Parts

tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5-10), mõistes, järgitakse nimetatud määruses sätestatud abi andmise tingimusi.

- 4.1.2 Kui toetus on vähese tähtsusega abi, ei tohi taotlejale jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi ületada koos programmi raames taotletava toetusega 3 129 320 krooni (200 000 eurot), maanteetranspordi valdkonnas tegutseva ettevõtja puhul 1 564 660 krooni (100 000 eurot).
- 4.2 Ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi
- 4.2.1 Kui toetus on ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatise "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1-9) mõistes, järgitakse nimetatud teatise sätestatud abi andmise tingimusi.
- 4.2.2 Tulenevalt Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatisest "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1-9) punktist 4.2.2 ei tohi ettevõtjale ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antava abi ja ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi piirmäär ajavahemikul 01.01.2008-31.12.2010 ületada kokku 500 000 eurot.
- 4.2.3 Ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi raames tohib toetust anda ainult väike ja keskmise suurusega ettevõtjale, kes ei olnud 1. juuli 2008. aasta seisuga raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (ELT L 214, 6.08.2008, lk 3-47) artikli 1 lõike 7 mõistes. Suurettevõtja puhul tohib anda toetust ettevõtjale, kes ei olnud 1. Juuli 2008. aasta seisuga raskustes Euroopa Komisjoni teatise „Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“ (ELT C 244, 01.10.2004) punkti 2.1 mõistes.
- 4.2.4 Ühisturuga kokkusobivat piiratud summas antavat abi ei tohi kumuleerida vähese tähtsusega abiga samade abikõlbliku kulude osas. Programmi elluviijal on kohustus küsida kasusaajatelt andmeid neile antud ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi kohta, sealhulgas andmeid selle kohta, millises meetmes abi anti, andmeid abi andja, abi andmise aja ja abi suuruse kohta.
- 4.2.5 Ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi andmise tingimusi rakendatakse alates Euroopa Komisjonilt sellekohase riigiabiloole saamisest.
- 4.3 Kui toetus on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 mõistes, kohaldatakse nimetatud määruses sätestatud.

Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredExi (edaspidi *SA KredEx*) poolt väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antava riigiabi kohta on Eesti esitanud Euroopa Komisjoni teatise X104/2009 „**Tingimused väikese ja keskmise suurusega ettevõtete investeerimislaoenude käendamiseks (garantii vormis antava riigiabi abikava)**“.

- 4.4 Kui toetus on vähese tähtsusega abi või ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi, peab ettevõtja toetuse taotlemisel esitama vähese tähtsusega abi teatise vastavalt rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormile.
- 4.5 Taotluse rahuldamise otsuses sätestab laenuandja asjaolu, et toetus on vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse nr 1998/2006, ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi teatise "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" või väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi üldise grupierandi määruse mõistes.
- 4.6 Programm on suunatud ettevõtjatele.
- 4.7 Laenukäendust ja kapitalilaenu ei saa taotleda:
- 4.7.1 kalanduse ja metsamajanduse tegevusvaldkonna ettevõtted (EMTAK 2008 jagu A, alajagu 02 ning jagu C, alajagu 102; EMTAK 2008 jagu A, alajagu 03);
 - 4.7.2 Euroopa Ühenduse asutamislepingu lisas 1 loetletu põllumajandustoodete esmase tootmisega tegelevad ettevõtted;
 - 4.7.3 relva- tubaka- ja söetööstuse ettevõtted;
 - 4.7.4 maanteekaubavedudel kasutatavate transpordivahendite ja seadmete soetamiseks;
 - 4.7.5 jae- ja hulgikaubanduse ettevõtted käibe vahendite finantseerimiseks;
 - 4.7.6 kinnisvara arendamise projektidele müügi ja väljarentimise eesmärgil. Kui kinnisvara arendamine toimub oma, sh tütar- ja sidusettevõtete kinnisvaraarendusega mitteseotud tegevuse tarbeks, on lubatud osa pindadest välja rentida. Sel juhul ei tohi rendi laekumised, välja arvatud tütar- ja sidusettevõtelt, ületada 30% laenusaaaja aastakäibest;
 - 4.7.7 ekspordiga seotud tegevusele, mis on otseselt seotud eksporditavate koguste, jaotusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega;
 - 4.7.8 raskustes olev ettevõtja üldise grupierandi määruse (EÜ 800/2008) mõistes ja vähese tähtsusega abi Komisjoni määruse (EÜ) 1998/2006 mõistes;
 - 4.7.9 mittetulundusühingud ja avaliku sektori organisatsioonid;
 - 4.7.10 kui abi on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 EÜ artikkel 15 mõistes ei või abi anda terasesektori ning sünteetsektori ettevõtjatele.

5. Toetatavad tegevused

Programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi (tooted ja nende tingimused on täpsemalt kehtestatud SA KredExi poolt):

- 1) laenu-, pangagarantii- ja liisingukäenduste finantseerimine;
- 2) kapitalilaenude finantseerimine.

6. Programmi lühikirjeldus

Kiiresti arenevatel ettevõtjatel, kes on jõudnud ettevõtte arengutsükli nn teise faasi, tuleb oma edasiseks hüppeliseks kasvuks panustada rohkem uurimis- ja arendustegevusse, tootarendusse või investeerida senise tegevuse laiendamisse, siseneda uutele turgudele või turusegmentidesse. See nõuab suuri kulusi, finantseerimine on aga üldjuhul raskendatud, kuna seni oluliselt väiksemate mahtudega tegutsenud ettevõtjal puudub pangalt laenu saamiseks piisav tagatisvara või omafinantseering.

Kapitalilaen on mõeldud juba mõnda aega tegutsenud, edukatele ja kiiresti arenevatele ettevõtjatele, mis vajavad oma tegevuse laiendamiseks täiendavat kapitali, kuid ei vasta vajaliku suurusega pangalaenu saamise kriteeriumitele.

Laenu kasutusotstarve võib seisneda ettevõtjate ühendamisest, ülevõtmises, ettevõtjas osaluse omandamises juhatuse liikmete poolt, uute toodete väljaarendamises ja teistes analoogsetes tegevustes. Kapitalilaenu on võimalik taotleda ka juhtudel, kus tegutsev ettevõtja asutab konkreetse äriplaani teostamiseks uue ettevõtja.

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatel võib pangalaenu taotledes nappida tagatist või olla pangapoolse usalduse võitmiseks liialt lühikene tegutsemisajalugu. Sellisel juhul on võimalik laenu saamiseks kasutada laenukäendust.

Tagades pangale kuni 75% ettevõtja laenust, liisingtehingust või pangagarantiist, võimaldab käendus oluliselt suurendada ettevõtja rahastamisevõimalusi ja panna aluse kiiremale kasvule. Laenukäendusest on abi eelkõige ettevõtjatel, mille tagatisvara väärtust on raske hinnata või mis pole piisav pangalaenu väljastamiseks. Samuti alles tegevust alustanud või lühikese krediidiajaloo ettevõtjatel. Käendusest on tugi ka ettevõtjatele, mis laiendavad tegevust uutele suure riskiastmega tegevusaladele.

7. Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuundade ja meetmetega ning valdkondlike arengukavadega

7.1 Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuunaga

Programmis reguleeritud tegevuste elluviimine täidab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna "Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime" meetme "Ettevõtete investeringute toetamine ja kapitalile ligipääsu parandamine" eesmärgi. Investeringute tegemist ja finantskapitalile ligipääsu suurendatakse läbi ettevõtjate laenuvõimaluste parandamise.

7.2 Seos valdkondlike arengukavadega

Valdkondliku strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013" tegevusvaldkondadest täidavad programmi tegevused otseselt ettevõtjate investeringute toetamise eesmärgi. Tegevused teostatakse strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013 rakendusplaani 2007-2010" investeringute toetamise valdkonna meetme 2.1. "Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete ligipääsu parandamine kapitalile" raames.

7.3 Samas prioriteetses suunas olevad teised rakendusskeemid ja antud programmi seos nendega

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime prioriteetse suuna üldeesmärki toetavad lisaks programmis reguleeritud tegevustele teised investeeringute toetamisele ja kapitalile ligipääsu parandamisele suunatud meetmete tegevused. Uue toetusmeetmena toetatakse ettevõtjaid uute tehnoloogiate kasutuselevõtus, millega saavutatakse tegevusprotsesside tõhustamine ja loodava lisandväärtuse suurendamine ettevõtetes.

Eesti ettevõtete uuendus- ja kasvuvõime tagamine eeldab terviklikku komplekti hästi sihitud toetusmeetmeid. Lisaks investeeringute toetamisele ja kapitalile ligipääsu parandamisele suunatud meetmete tegevustele toetavad antud eesmärki mitmed ettevõtete tehnoloogilise ja arendusalase võimekuse, ekspordialase võimekuse, koostöövõimekuse (nii ettevõtjate kui ka TA asutustega) tõstmisele suunatud meetmed.

8. Abikõlblikud kulud

Programmi raames on abikõlblikud ainult järgmised kulud:

- 1) ettevõtjate laenu-, pangagarantii- ja liisingukäenduste finantseerimiskulud;
- 2) ettevõtjate kapitalilaenude finantseerimiskulud;
- 3) väljamaksmisele kuuluvate laenu-, pangagarantii- ja liisingukäenduste kulud.

9. Programmi eelarve

9.1 Programmi rahastamine toimub Euroopa Liidu struktuurfondide vahenditest. Rahastamisel kasutatakse ka Eesti riigi rahastamisallikaid, eelkõige struktuurifondidele lisanduva täiendava riigieelarvelise rahastamise näol.

9.2 Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (Eesti kroon)

	Euroopa Ühenduse osalus (a)	Avaliku sektori osalus (RE kaasfin.) (b)	KOKKU (c)=(a)+(b)
Programm kokku	279 020 000	2 388 782	281 408 782

9.3 Eesti riigipoolne avaliku sektori osaluse eelarve on indikatiivne. Programmi eelarve aastate lõikes on sätestatud iga-aastases riigieelarve seaduses, mille kohta sõlmitakse rakendusametuse ja rakendusüksuse vaheline riigieelarvelise eraldise leping.

9.4 Programmi rakendamisel investeeringutest teenitavad intressid ja tagastatud laenusummad suunatakse tagasi programmi fondi.

10. Indikaatorid

Programm täidab "Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime" eesmärki "Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkusele

suunatud investeringuteks vajalikule kapitalile” ning aitab kaasa nimetatud alasuunas fikseeritud tulemusindikaatorite sihttasemete saavutamisele.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste väljundindikaatorite abil:

1. kapitalilaenu abil investeringuid teinud ettevõtjate arv aastas – sihttase: keskmiselt 7 ettevõtjat aastas;
2. ettevõtjatele väljastatud kapitalilaenu maht aastas – sihttase: keskmiselt 43 mln Eesti krooni aastas;
3. laenu-, pangagarantii- ja liisingukäendusi kasutanud ettevõtjate arv aastas – sihttase: keskmiselt 200 ettevõtjat aastas;
4. ettevõtjatele käenduste abil väljastatud laenumaht sh pangagarantiid ja liisingukäendused aastas – sihttase: keskmiselt 600 mln Eesti krooni aastas.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste tulemusindikaatorite abil:

1. lisandväärtus töötaja kohta toetatud ettevõtjates;
2. kaasatud erasektori investeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse;
3. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates.

11. Rakendusasutus, rakendusüksus ja programmi elluviija

11.1 Programmi rakendusasutuseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

11.2 Programmi rakendusüksuse ülesandeid täidab SA KredEx.

11.3 Ettevõtuluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmiga seotud tegevusi viib ellu SA KredEx (edaspidi *programmi elluviija*).

11.4. SA KredEx on asutatud Vabariigi Valitsuse 29.06.2000 a korraldusega nr 555-k, eesmärgiga parandada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandada ekspordiga seotud krediidiriske ning seeläbi aidata kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime tõstmisele.

11.5. SA KredEx on käesoleva programmi elluviijaks, kuna tema tegevused kattuvad programmi eesmärkidega. KredEx on pikaajalise tegevuskogemusega ning usaldusväärne koostööpartner paljudele finantsasutustele ja ettevõtjatele. KredExi tegevuse aluseks on 14.07.2000. a kinnitatud põhikiri. Oma tegevuses juhindub SA KredEx ettevõtjate toetamise ja laenude riikliku tagamise seadusest ja selle alusel antud õigusaktides sätestatust.

11.6 Programmi elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on SA KredExis lahutatud struktuuriüksuste tasandil. Programmi elluviimine toimub vastavalt SA KredExi sisekorras sätestatule.

12. Programmi elluviija õigused ja kohustused

12.1 Programmi elluviija on kohustatud programmi korrektselt ellu viima ning kasutama saadud toetust sihtotstarbeliselt. Kõik toetusest hüvitatavad kulud peavad aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olema programmi tegevustega otseselt seotud ja abikõlblikud.

12.2 Programmi elluviija kohustused on sätestatud programmi elluviijaga sõlmitavas halduslepingus.

12.3 Programmi elluviija lähtub oma tegevuses ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadusest, perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud põhimõtetest.

13. Toetuse väljamaksete tegemise tingimused ja kord

13.1 Toetuse väljamaksed tehakse programmi elluviijale vastavalt *STS* § 23 lõike 4 alusel kehtestatud toetuse väljamaksmise korrale.

13.2 Väljamakse teostamise aluseks on käesolev programm. Väljamaksetaotluse (edaspidi *VMT*) ja selle aluseks olevad dokumendid esitab programmi elluviija rakendusüksusele. Nõuded *VMT*-le ja selle aluseks olevatele dokumentidele on sätestatud SA KredEx sisekordades.

13.3 *VMT* ja aruannete kontrollimine ja menetlemine toimub rakendusüksuses vastavalt rakendusüksuse sisekorrale.

14. Toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise tähtajad ja kord

14.1 Programmi aruandeperioodiks on poolaasta. Programmi elluviija esitab rakendusasutusele info indikaatorite sihtmäärade saavutamise kohta ja hinnangu tulemuste saavutamise kohta lisas 1 toodud vormil 15. augustiks ja 1. märtsiks.

14.2 Programmi rakendamise seotud lõpparuanne esitatakse rakendusasutusele 3 kuu jooksul programmi lõppedes. Programmi lõpparuande vorm kooskõlastatakse rakendusüksuse ja rakendusasutusega.

15. Abikõlblikkuse perioodi algus ja lõpp

15.1 Programmi abikõlblikkuse periood algab käesoleva käskkirja jõustumisel.

15.2 Programmi raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

16. Programmi tegevuste lõpetamise ja programmi muutmise tingimused ning kord

16.1 Programmi tegevuste lõppedes kasutatakse käesoleva programmi raames tagastatava või tagatise maksmisest järelejäänud rahalisi vahendeid samadel eesmärkidel kui käesolevas programmis sätestatud.

16.2. Rakendusasutusel on õigus muuta programmi tingimusi ja korda programmi elluviija taotluse alusel või enda algatusel vastavalt vajadusele. Programmi muutmiseks vormistatakse ministri käskkirja muudatus ning tehakse vajadusel vastav muudatus programmi elluviijaga sõlmitud halduslepingus.

**Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi indikaatorite kohta
aruandmise ja tegevusele hinnangu andmise vorm**

Väljundindikaatorid		Periood		
		I poolaasta	II poolaasta	aasta kokku
1. kapitalilaenu abil investeringuid teinud ettevõtjate arv aastas	Sihttase: keskmiselt 7 ettevõtjat aastas			
2. ettevõtjatele väljastatud kapitalilaen aastas	Sihttase: keskmiselt 43 mln Eesti krooni aastas			
3. laenu-, pangagarantii- ja liisingukäendusi kasutanud ettevõtjate arv aastas	Sihttase: keskmiselt 200 ettevõtjat aastas			
4. ettevõtjatele käenduste abil väljastatud laenumaht sh pangagarantiid ja liisingukäendused aastas	Sihttase: keskmiselt 600 mln Eesti krooni aastas			
Tulemusindikaatorid				
1. lisandväärtus töötaja kohta toetatud ettevõtjates				
2. kaasatud erasektori investeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse				
3. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates				

Tekstiline hinnang programmi tegevuse tulemuslikkusele: